

Al doilea sondaj european privind calitatea vieții

Starea subiectivă de bine în Europa

Rezumat

Introducere

Impresia despre noi înșine și felul în care evaluăm calitatea vieții sunt influențate de numeroși factori, unii dintre aceștia obiectivi, spre exemplu, venitul realizat și ceea ce ne permitem să cumpărăm. Calitatea vieții nu este însă determinată doar de nivelul de trai pe care l-am atins. Condițiile obiective sunt cu siguranță legate de starea noastră subiectivă de bine, însă nu în mod direct. Prezentul raport analizează diverșii factori care influențează nivelurile stării subiective de bine și impactul factorilor demografici și socio-economici, al sănătății, al sprijinului social și al calității societăților în care trăim. De asemenea, acesta investighează măsura în care acești factori pot explica variațiile observate la nivelurile de stare subiectivă de bine în diferite țări. Studiul examinează și măsura în care sprijinul social și serviciile de bună calitate pot atenua impactul condițiilor sociale și economice dificile cu care se confruntă cetățenii europeni, contribuind astfel la îmbunătățirea calității vieții.

Acest raport se bazează pe datele obținute din Sondajul european privind calitatea vieții (SECV) din 2007, desfășurat de Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Viață și de Muncă (Eurofound) în cele 27 de state membre ale UE (UE27), cele 3 țări candidate (ȚC3) și Norvegia.

Context politic

Este recunoscută la nivel larg necesitatea unor indicatori ai calității vieții care să depășească sfera indicatorilor economici tradiționali, cum ar fi produsul intern brut (PIB). Societatea europeană se schimbă rapid ca urmare a globalizării, îmbătrânirii și a trecerii la economia cunoașterii, pentru a menționa doar câțiva factori. Aceste schimbări pot duce la o perspectivă mai pesimistă asupra vieții și la niveluri mai mari de insatisfacție, chiar dacă indicatorii economici indică o dezvoltare și o îmbunătățire generală a condițiilor. Între imaginea conturată de statistici și percepția oamenilor asupra propriilor condiții de trai există o discrepanță tot mai accentuată care trebuie atenuată prin politici. În ceea ce privește acest aspect, sunt utile rezultatele cercetării privind starea subiectivă de bine:

- Indicatorii stării subiective de bine, cum ar fi un indicator al fericirii sau un indicator al satisfacției

personale, captează evaluările populației în ceea ce privește calitatea vieții, în funcție de propriile valori și preferințe.

- Nivelurile măsurate ale stării subiective de bine pot asigura o verificare externă a indicatorilor economici și pot acționa drept măsură corectivă.
- Atunci când sunt evaluate costurile și beneficiile alternativelor politice, o contribuție importantă o au rezultatele obținute din cercetarea privind starea subiectivă de bine.
- Variația nivelurilor stării subiective de bine orientează progresul și poate fi utilizată pentru estimarea succesului politicilor care vizează creșterea coeziunii și incluziunii sociale.

Constatări esențiale

- Există o ierarhie clară în ceea ce privește satisfacția personală pe grupe de țări, cele mai ridicate niveluri înregistrându-se în cele 15 state membre UE mai vechi (UE15) – în special în țările nordice – urmate de cele 12 noi state membre (NSM12). Nivelurile cele mai scăzute se înregistrează în cele 3 țări candidate (ȚC3).
- Majoritatea diferențelor dintre țări și grupe de țări se explică prin diferențele dintre condițiile obiective din aceste țări: caracteristicile demografice, factorii socio-economici, sănătatea și handicapurile, sprijinul social și calitatea societății.
- Analiza stării de bine subiective sugerează perpetuarea importanței problemelor economice tradiționale – cum ar fi bunăstare materială, venitul și șomajul – pentru calitatea vieții populației.
- Pentru individ, singurul indicator cu cel mai mare impact asupra satisfacției personale este privirea: imposibilitatea de a-și permite bunuri și servicii de bază ce țin de stilul de viață. Starea precară de sănătate este al doilea factor care determină reducerea semnificativă a satisfacției

personale la nivelul tuturor grupelor de țări. Șomajul și venitul (în special în ȚC3), precum și nivelul scăzut de educație (în special în NSM12) și structura familială joacă, de asemenea, un rol foarte important.

- Venitul are cea mai mare însemnătate atunci când nu pot fi îndeplinite nevoile fundamentale ca urmare a venitului insuficient. Atunci când nevoile fundamentale sunt îndeplinite, relația dintre venit și starea de bine subiectivă este mai slabă. „Plusul” de satisfacție asociat venitului ridicat contează mai puțin decât „minusul” de satisfacție asociat venitului mic.
- Starea precară de sănătate reduce starea subiectivă de bine cu aproximativ un punct pe o scară de la 1 la 10 în toate grupele de țări. Impactul sănătății precare asupra fericirii și stării de bine emoționale este și mai mare decât asupra satisfacției personale.
- Pensionarii prezintă niveluri mai ridicate de stare de bine subiectivă decât persoanele active, atunci când factori precum venitul și sprijinul social sunt ținuti sub control. Aceasta sugerează că stresul la locul de muncă și problemele asociate îmbinării vieții profesionale cu cea de familie joacă un rol semnificativ în reducerea stării subiective de bine a persoanelor active.
- Efectul educației asupra stării subiective de bine se manifestă, în principal, prin impactul acesteia asupra venitului și nivelului de trai. Cu toate acestea, în NSM12, nivelurile scăzute de educație sunt direct asociate nivelurilor scăzute de satisfacție personală. Interesant este faptul că nivelurile ridicate de educație nu par să crească nivelurile stării subiective de bine atunci când alți factori sunt ținuti sub control.
- Persoanele văduve, divorțate sau separate prezintă un nivel scăzut de satisfacție pe plan personal, chiar și atunci când condițiile socio-economice și nivelurile generale de sprijin social sunt ținute sub control. Impactul negativ este mult mai extins pentru fericire decât pentru satisfacție personală. Acest tipar se regăsește în toate grupele de țări, cu excepția cazului persoanelor văduve din ȚC3, și este mai pregnant pentru persoanele divorțate și separate decât pentru persoanele văduve. Părinții singuri necăsătoriți prezintă, de asemenea, niveluri scăzute de satisfacție personală în UE15 și NSM12.
- Disponibilitatea sprijinului practic și moral din partea familiei și prietenilor este important pentru creșterea nivelului de satisfacție personală pentru toate grupele din UE15 și NSM12 – dar nu și în ȚC3. Sprijinul financiar, capacitatea de a strânge o sumă substanțială de bani de la o persoană în situații de urgență, este important pentru persoanele care sunt vulnerabile și se confruntă cu diverse lipsuri.
- Calitatea serviciilor publice este, în general, importantă pentru satisfacția personală, având un impact mult mai mare asupra stării subiective

de bine a persoanelor care se confruntă cu diverse lipsuri. Este importantă la nivelul tuturor grupelor de țări, în timp ce încrederea în instituțiile publice – o a doua măsură de calitate a societății – este importantă numai în UE15 și NSM12.

Indicatori politici

- Concluziile sugerează că pentru îmbunătățirea nivelului de stare de bine subiectivă și calitate a vieții, este mai important să ne concentrăm mai mult asupra îmbunătățirii condițiilor materiale ale persoanelor celor mai defavorizate și mai puțin asupra ridicării nivelului mediu de trai, deși acest ultim obiectiv rămâne important în ȚC3 mai sărace.
- Îmbunătățirea stării de sănătate a populației este un obiectiv de importanță majoră pentru îmbunătățirea calității vieții. Pe lângă politicile de promovare a sănătății și tratarea a bolilor, ar trebui acordată o atenție deosebită înțelegerii altor metode de îmbunătățire a calității vieții pentru persoanele bolnave sau cu handicap. În mod special, este necesar să se elaboreze strategii care să vizeze starea de bine emoțională a persoanelor aflate în suferință.
- Deși învățământul universitar este important pentru dezvoltarea competențelor forței de muncă și îmbunătățirea calității muncii, nu se pot aștepta beneficii directe în ceea ce privește îmbunătățirea stării de bine. Excepție fac persoanele cu nivel scăzut de educație din NSM12, unde promovarea accesului la educație și formare ar trebui să fie pe deplin răsplătită în ceea ce privește îmbunătățirea stării de bine subiective.
- Calitatea vieții grupelor vulnerabile, cum ar fi persoanele care și-au pierdut partenerul/partenera sau părinții singuri, ar putea fi sporită prin intervenții politice menite să reducă vulnerabilitatea economică a acestora la o urgență de ordin financiar.
- Calitatea societății este importantă pentru satisfacția personală în UE15 și NSM12, în special pentru persoanele care se confruntă cu lipsuri. Serviciile publice de calitate superioară oferă protecție pentru atenuarea efectelor circumstanțelor socio-economice dificile. Îmbunătățirea calității serviciilor publice nu este neapărat o chestiune legată de cantitate sau tipul furnizat, ci de modul în care aceste servicii sunt oferite. Un angajament pentru deschidere, transparență și responsabilitate din partea instituțiilor publice ar crește încrederea populației în ele, aceasta reprezentând o a doua măsură de calitate a societății.

Informații suplimentare

Raportul privind *Starea subiectivă de bine în Europa* este disponibil online la adresa:
<http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef09108.htm>

Teresa Renehan, Responsabil Informații
ter@eurofound.europa.eu